

Yttrande över förslag till översiktsplan för Runn, granskningsversionen

Under samrådsprocessen har ett stort antal synpunkter och förslag inkommit. En stor del av dessa handlar naturligt om inverkan på individers särskilda levnadsomständigheter. Påfallande många intressenter tar emellertid upp frågor av stort allmänt intresse. Det handlar om påverkan på klimat och ekosystem genom nya bostadsområden, såväl de stora nya bostadsområdena väster om Runn och Ösjön, liksom tillkommande exploateringar genom LIS-områden. I samband med dessa exploateringar finns också frågan hur tillkommande transporter påverkar klimatet. Naturskyddsföreningen menar att ett genomförande av LIS -områdena får långsiktiga konsekvenser för medborgarnas jämlika tillgång till stränder och vatten och ställer frågan om hur riksintresset för friluftsliv ska tillgodoses. Vidare saknas i stort sett behandling av sjöarnas biologiska och kemiska status och en bedömning av hur mycket de relativt grunda sjöarna tål av nya exploateringar och verksamheter.

Planens främsta egenskap blir att göra en exploateringsplan för omgivande stränder och inbegripna områden. Planens miljökonsekvensanalys har brister, men dess slutsatser är ändå att ett genomförande medför en negativ utveckling. Trots att planen är angelägen för att skydda och ta tillvara land- och vattenområdenas kvalitéer och resurser föreslår Naturskyddsföreningen ändå att ett omtag görs. Det skulle passa bra eftersom en ny kommunal översiktsplan också är på gång. Vi förutsätter att planeringsförutsättningarna omvärderas i samband med detta uppdrag. Bland annat att man tar ett tydligare avstamp i långsiktig hållbarhet. En viktig sak att ta ställning till är om den i planeringsammanhang antagna stora ökningen av befolkningen är realistisk eller ens önskvärd.

Trots innovativa lösningar för att presentera planen för medborgarna är en problematisk och utmanade sida att den endast finns digitalt via kommunens webbsida.

Sammanfattningsvis anser Naturskyddsföreningen att förslaget till översiktsplan för Runn i dess nuvarande form är ofullgånget, saknar tillräcklig analys av miljökonsekvenser, är otillräcklig för att skydda viktiga natur- och friluftslivsvärden, bidrar till ojämlikhet och inte gör tillräckligt för att möta klimatkrisen.

Utvecklade kritikpunkter

Brister i tillgänglighet, läsbarhet och rättssäkerhet

Det är svårt att få en överblick. Sökfunktionen haltar och ger få träffar vid sökningar. Planen kan också upplevas som otillgänglig för många. Det är oklart om sidan uppfyller standarden WCAG 2.1 AA, vilket är ett lagkrav.

Planhandlingarna lider brist på metadata – till exempel publiceringsdatum, ansvarig person, versionshistorik. Det försämrar spårbarhet, rättssäkerhet och transparens. Kanske allvarligast är att det är svårt att följa hur ändringar i planen dokumenteras och om det finns olika versioner över tid. Med alla dessa brister uppfylls inte Agenda 2030 mål 16 om transparens, delaktighet och rättssäker samhällsstyrning.

Vi föreslår att kommunen förbättrar planen med

- En sammanhängande PDF-version som går att skriva ut, eller på annat sätt som ger icke digitala tillgång,
- Tydliga metadata (datum, ansvarig, version),
- Förbättrad sökbarhet, navigering och tillgänglighet enligt WCAG.

LIS-områden – Lagstridig tillämpning

Det föreslagna utpekandet av LIS-områden strider mot miljöbalkens syften, Boverkets vägledning och rättspraxis. Det handlar inte om landsbygdsutveckling, utan exploatering av attraktiva strandlägen. Den föreslagna bebyggelsen leder till ökad segregering i samhället. Risken med att nya exploateringslägen bara delvis utnyttjas och därför inte rymmer gedigna och hållbara transportlösningar tas inte upp. Förslaget hotar dessutom allemansrätten och det generella strandskyddet.

Negativ påverkan på ekosystem och biologisk mångfald

Exploateringen riskerar att förstöra livsmiljöer för hotade arter, särskilt genom skogsavverkning, förlust av exploaterade stränder och båttrafik. I planen förordas exempelvis stor försiktighet med ny bebyggelse i anslutning till grunda vikar, men i praktiken får exploateringsintresset företräde, såsom i planen för Näset i Vika socken.

Det saknas en naturvärdesinventering. Hur man ska kompensera förluster av naturvärden redovisas inte.

Nationella miljömål och Agenda 2030-mål 6 om "Rent vatten och sanitet" och mål 15 om "Ekosystem och biologisk mångfald" åsidosätts.

Brister i klimatbedömningen

Ökad trafik, färre träd som binder koldioxid och utsläpp från båttrafik står i konflikt med viktiga övergripande mål i samhället. Det är värt att tänka på det som framförs i miljömålet "God bebyggd miljö" att "... sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor". Även i Agenda 2030 Mål 11 – "Hållbara städer och samhällen" finner man en samverkan med mål 13 om "Begränsad klimatpåverkan"

Riksintresset för friluftsliv förbises

Sjösystemet Runn är ett utpekat riksintresse för friluftsliv. Det har stor betydelse för hälsa och livskvalitet i regionen. Planen beaktar inte hur friluftsvärden och tillgång till stränder ska tillgodoses i praktiken. Naturskyddsföreningen anser att personliga naturupplevelser är en viktig faktor för beredskap och vilja att skydda naturvärden. Ökad bebyggelse och viss motoriserad båttrafik riskerar att kraftigt försämra tillgänglighet, tystnad och naturupplevelser.

Vattenkvalitet och föroreningsrisker ignoreras

Sjöarna är sedan tidigare belastade med farliga organiska ämnen och tungmetaller och fortfarande tillförs betydande mängder av de senare, ändå föreslås ny bebyggelse och strandnära exploatering utan tillräcklig analys eller åtgärdsplan i dessa avseenden.

Kraven enligt vattenförvaltningsförordningen att inte försämra vattenkvaliteten riskerar att överträdas, framför allt på grund av spill och avlopp från fritidsbåtar. Analys av det nya avloppsreningsverkets i Främby påverkan saknas.

För Naturskyddsföreningen i Falun

Anders Gottberg